

Mehmet Paçacı, Prof.Dr.

1959 yılında Bolu'da doğdu. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu (1982). "Kur'an'da ve Kitâb-ı Mukaddes'te Âhiret İnancı" adlı çalışmasıyla doktorasını tamamladı (1989). 1994 yılında doçent, 2001'de profesör oldu. Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler genel müdürü (2011-2014) ve Türkiye Cumhuriyeti Vatikan büyükelçisi olarak görev yaptı (2014-2019). Halen Türkiye Cumhuriyeti Pakistan İslamabad büyükelçisidir.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Yayın No. 771
İSAM Yayınları 25
Temel Kültür Dizisi 2

© Her hakkı mahfuzdur.

KUR'AN'A GİRİŞ

Mehmet Paçacı

TDV İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)
tarafından yayına hazırlanmıştır.
İcadiye-Bağlarbaşı Cad. 38 Üsküdar/İstanbul
Tel. 0216. 474 08 50
www.isam.org.tr yayin@isam.org.tr

Bu kitap
Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin
28.12.2004 gün ve 1163 sayılı kararıyla basılmıştır.

Birinci Basım: Ekim 2006
Onikinci Basım: Ekim 2022
ISBN 978-605-7580-47-4

Basım, Yayın ve Dağıtım

TDV Yayın Matbaacılık ve Tic. İşl.
Ostim OSB Mahallesi, 1256 Cadde, No: 11
Yenimahalle/Ankara
Tel. 0312. 354 91 31 (pbx) Faks. 0312. 354 91 32
bilgi@tdv.com.tr
Sertifika No. 48058

Paçacı, Mehmet
Kur'an'a giriş/ Mehmet Paçacı. – 12. bs. – İstanbul ; Ankara : İslam Araştırmaları
Merkezi (İSAM) ; Türkiye Diyanet Vakfı, 2022.
187 s. ; 19,5 cm. – (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları ; 771. İSAM Yayınları ; 25. Temel
Kültür Dizisi ; 2)

Dizin ve kaynakça var.
ISBN 978-605-7580-47-4

İçindekiler

Kısaltmalar • 9

Önsöz • 11

Giriş

KUR'AN VE MÜSLÜMANLAR • 13

A. Kur'an'ın Tarih Sahnesine Çıkışı • 17

B. Kur'an Öncesi Arabistan'ın Tarihçesi • 18

C. Kur'an'dan Önce Mekke ve Yakın Çevresi • 21

1. Mekke, Kureyş ve Peygamberimizin Ailesi • 22

2. Arapların Din ve İnançları • 25

3. Arap Yarımadası'ndaki Diğer İnançlar • 27

4. Kur'an ve Önceki İlahî Kitaplar • 28

Birinci Bölüm

KUR'AN'IN İNİŞ SÜRECİ • 31

A. Kur'an Âyet Âyet İndirilmiştir • 33

B. Mekke ve Medine'de Kur'an • 34

1. Mekke'de Kur'an • 35

a. Tevhid İnancını Yerleştirdi • 36

b. Ahiret İnancını Canlandırdı • 38

2. Medine'de Kur'an • 42

a. Adaleti ve Hukuku Yerleştirdi • 43

b. Diğer Dinî Topluluklarla İliřkileri Őekillendirdi • 45

C. Mushafın Oluřum Tarihi • 53

1. Kur'an'ın Hıfzedilmesi ve Yazılması • 53

2. Kur'an'ın Mushaf Halinde Derlenmesi • 54

3. Resmî Mushafın oğaltılması • 57

4. Kur'an Yazısının Noktalanması ve
Harekelenmesi • 59

5. Kur'an'ın Mushaftaki Düzene • 61

İkinci Bölüm

KUR'AN'IN ANA KONULARI • 63

A. Kur'an'da Temel Kavram ve İnançlar • 67

1. Allah İnanıcı • 67

2. İnsanın Sorumlu Bir Varlık Olması • 68

3. Ahiret İnanıcı • 68

B. Kur'an'da Ahlâkî Öğreti • 69

C. Kur'an'da Hak ve Sorumluluklar • 70

D. Kur'an'da İbadetler • 72

Üçüncü Bölüm

KUR'AN BİLİMLERİ • 75

A. Kur'an Allah'ın Vahyidir • 78

B. Vahiy Kavramı • 78

C. Kur'an İsmi • 80

D. Kur'an'ın Diğer İsimleri • 81

E. Kur'an'ın Düzeni • 82

F. Kur'an'da Âyetler • 82

G. Kur'an'da Sûreler • 84

1. Sûrelerin Sıralanışı • 86

2. Sûrelerin İsimleri • 86

H. İlk ve Son İnen Âyet ve Sûreler • 87

I. Âyetlerin İniş Nedenleri • 88

- İ. Yeni Şartlarda Yeni Hükümler • 88
J. Kur'an'da Yabancı Asıllı Kelimeler • 90
K. Kur'an'ın Farklı Okunuşları • 92
L. Kur'an'ın Dil Bilgisi Çözümlemesi • 94
M. Anlamada Güçlük Çekilen İfadeler • 94
N. Çok Anamlı ve Eş Anamlı Kelimeler • 95
O. Muhkem ve Müteşâbih Anlatım • 96
Ö. Hakikat ve Mecaz • 98
P. Kur'an'da Hitaplar • 99
R. Kur'an'da Yeminler • 100
S. Kur'an'da Mukattaa Harfleri • 101
Ş. Kur'an'da Kıssalar • 102
T. Kur'an'da Meseller • 103
U. Kur'an'ın Allah Merkezli Dili • 104
Ü. Kur'an Dilinin Mucizeviliği • 105
V. Kur'an'ın Üslûp Özellikleri • 108
1. Kendine Özgü Üslûbu • 108
2. Lafız ve Anlam Dengesi • 109
3. Gönüller Üzerindeki Etkisi • 109
4. Ses ve Kelime Dizimindeki Uyum • 110
5. Eşsiz Edebî Tasviri • 111
6. Edebî Türlerdeki Kusursuzluğu • 111
7. Aynı Anda Farklı Düzeylere Hitabı • 111
8. Akla ve Duyguya Dengeli Olarak Hitabı • 111

Dördüncü Bölüm

KUR'AN'IN AÇIKLANMASI VE YORUMLANMASI • 113

- A. Kur'an'ın Açıklanması • 116
1. Dilbilim ve Metin Yönünden İncelenmesi • 121
2. Kur'an'ın Tarihi Bağlamı • 123
3. Tefsirler • 124
a. Rivayet Tefsirleri • 125
b. Dirayet Tefsirleri • 131

- i. Dilbilimsel (Lugavî) Tefsirler • 132
  - ii. Mezhebî Tefsirler • 133
  - iii. Ahkâm Tefsirleri • 135
  - iv. İşâri ve Tasavvufî Tefsirler • 135
  - v. İlmî, İçtimaî, Edebî Tefsirler • 136
- B. Kur'an'ın Yorumlanması • 139
- 1. Yorumlanmasında Öznellik Sorunu • 140
  - 2. Değerlerinin Günümüze Aktarılması • 140
  - 3. Çağdaş Yorumları • 143
- C. Kur'an ve İbadet • 144
- D. Mushafa Dokunmada Temizlik Şartı • 145
- E. Kur'an'ın Ücretle Okunması ve Öğretilmesi • 146
- 1. Ücretle Okuma • 146
  - 2. Ücretle Öğretme • 148
- F. Kur'an ile Tedavi • 149

Beşinci Bölüm

KUR'AN'IN TERCÜMESİ • 151

- A. Kur'an Tercümelerinin Tarihi • 154
  - 1. Türkçe Tercümeleri • 156
  - 2. Hıristiyan Dünyasındaki Tercümeleri • 158
- B. Batı'da Kur'an Çalışmaları • 161

Notlar • 167

EK 1: İleri Okuma Listesi • 173

EK 2: Sözlük • 177

Dizin • 181

Önsöz

Kur'an İslâm dininin kaynaklarının başında yer alır. Her şey miladî yedinci yüzyılın başlarında Alak sûresinin ilk âyetlerinin Allah'ın son elçisi Muhammed'e (a.s.) Mekke yakınlarındaki Hira Mağarası'nda vahyedilmesi ile başladı. Daha sonra Kur'an'ın bütünü yirmi üç yıl boyunca Resulullah'a Cebraîl aracılığı ile vahyedildi. Kur'an âyet âyet hayatın içine indi ve inananların hayatlarını yönlendirdi. Kur'an muhataplarının dilinde, onların hayatına ilişkin konuşuyor ve hayatları tek tek değiştiriyor; yeni bir dinî geleneği adım adım oluşturuyordu. Kur'an bu ilk müslümanlarla konuşuyor, muhataplarının yaptıkları, söyledikleri, yeni âyetlerin inişine neden oluyordu. Bu bakımdan, Kur'an ilk nesil tarafından anlaşılma sorunu ile neredeyse hiç karşılaşmıyordu. Açıklanması gereken konular ise vahye muhatap olan ilk insan Resûlullah tarafından gerek sözlü gerekse uygulamalı olarak açıklanıyordu.

Ancak ilk nesilden sonra, indiği ortamdan ve zamandan uzaklaştığından, anlaşılması için doğrudan Kur'an metnini okumak yetersiz hale geldi. Bu, aslında her sözün karşılaştığı bir durumdur. Daha sonraki nesiller için âyetlerin indiği anda olanlar, Kur'an'ın diline ait özellikler, Kur'an'ın âyet âyet indiriliş tarihi ve onun mushaf olarak elimizdeki haline gelişinin tarihine dair bilgiler onu tanımak

için gerekli oldu. Bunun için önceleri daha az sistematik eserler meydana getirildi. Dağınık olarak çeşitli eserlerde bu konular ele alındı. Daha sonraları ise bu bilgileri daha derli toplu olarak belirten ulûmü'l-Kur'an eserleri meydana getirildi.

Elinizdeki çalışma, öncelikle Kur'an'ı tanıtan bu eserler geleneğinin birikimini günümüz insanına ve diline yansıtmayı amaçlayan bir çalışmadır. Bu amaçla çalışmada ulûmü'l-Kur'an eserlerinin içeriğinin yanı sıra, Kur'an öncesinde, Kur'an'ın indiği bölgede yaşayan ve doğrudan onun muhatabı olan insanların dinî ve kültürel özelliklerini ele alan başlıklara yer verilmiştir. Dünyanın sonuna kadar insanlığı aydınlatmayı sürdürecektir ve insanlığın yüce insanî değerler yolunda önlerini açacak olan Kur'an'a ilişkin konulara yenileri eklenmektedir. Bunları kapsamak amacıyla, mesela çalışmada Kur'an tercümelerinin tarihine de yer ayrılmıştır.

Bu çalışmanın oluşmasında, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*'nin birikimi büyük bir katkı sağlamıştır. Ayrıca bu ve benzeri çalışmaların ortaya çıkmasını projelendiren İslam Araştırmaları Merkezi-İSAM'ın değerli başkanı Prof.Dr. Mehmet Âkif Aydın'a, İSAM'da edindikleri tecrübeyi bu çalışmanın baskıya hazır hâle getirilmesinde hizmete koştuktan çekinmeyen arkadaşlarımıza ve en başından söz konusu birikimin kitaplaşması çalışmasında görev alan Dr. İbrahim Kalın'a ve Dr. Seyfi Kenan'a ayrı ayrı teşekkürlerimi sunarım. İSAM'daki arkadaşlarımızla iletişiminizi sağlayarak bu çalışmanın oluşumuna katkıda bulunan Sema Doğan'a ayrıca teşekkür ederim.

Prof.Dr. Mehmet Paçacı
Ankara-Beşevler